

PREDIKAN I TEMAMÄSSA DEN 10/5 1981

I STORKYRKAN, STOCKHOLM.

TEXT Apg. 17:22-31

I det tal som Paulus håller för filosoferna i Aten, finns det en del, som är förutsatt såsom känd av alla, och en del, som är kungjord, nu i Athén, såsom en nyhet. Det som är förutsatt, det är att Livet är skänkt åt oss, givet såsom en Gåva - det kan alla märka genom vanlig iakttagelse (och i den delen av talet hänvisar ju Paulus till en hednisk skald: "...såsom en av Er egna författare har sagt). Det som meddelas såsom en nyhet, det är något som har hänt - och hänt med en enda människa, på en bestämd plats (Golgata och påskens ortagård); sådant kan man känna till bara genom en berättelse om händelsen (evangelierna om Jesus Kristus är sådana berättelser).

Detta är en temadag om världsbilden, alltså något som man genom allmänt mänsklig iakttagelse kommer fram till. Låt oss då börja i det som Paulus förutsätter på Aeropagen. Då talade han till stoiker och epikuréer, dessa nämnes direkt i kapitlet, nu talar han till oss - och i kärnan är ingenting förändrat. Dessa gamla filosofer och vi, alla kan iakttaga, att Livet - vårt liv varje sekund - vilar på något som är skänkt: det skulle vara slut om det inte fanns syre att andas in, vatten att dricka, näring utifrån att inhämta. Men detta finns och vi människor har inte skapat det. I det ögonblick det vore borta, vore vi och all vår vetenskap borta. Detta som är givet, det kallas av Paulus "liv, anda och allt".

Däremot kan människan göra någonting utav det som är givet. Detta kallar vi nu, på vårt språk, för "civilisation" och "kultur"; det bygger alltid på det givna eller det blir gjort utav det som vi har fått oss givet. Att det är så, det är något som alla kan iaktta.

Nu har människan, inför detta som alla kan iaktta, två möjliga hållningar. Den ena hållningen består däri att man fasthåller uppmärksamheten på det som man får: man riktar blicken på det faktum att man ständigt mottager sitt liv. Det som man då riktar blicken på, det är en verklighet, ty så förhåller det sig: Livet är oss givet såsom en gåva. Denna blickriktning är i sig själv, i sin naturliga och torra verklighetsförankring, tillbedjan av Skaparen och vördnad inför hans verk.

Den andra möjliga hållningen består däri, att man riktar blicken på det, som människan gör "av" det givna. Det som man då riktar blicken på är också en verklighet ty så förhåller det sig: Människan äger en makt som djuren icke äger, makten att "forma", makten att "ändra", makten att "göra sig bilder" - bilder (detta som är förbjudet i det gamla Israels lag).

Om nu denna blickriktning fasthålls - på vad människan gör - fasthålls och isoleras, då är en konsekvens av detta oundviklig: vi måste bli avgudadyrkare, vi kan inte låta bli att dyrka avgudar. Paulus säger inte om filosoferna (epikuréerna och stoikerna) att de är "hdeningar" eller "sekulariserade" eller "ateister" (sådan säger vi!), utan han säger: "Ni är fyllda av religion här i Athén, Ni är ivriga gudskydkare, till Höger och till Vänster har ni gudar som ni tillbeder!"

Och han skulle säga likadant idag i Stockholm, om han öppnade tidningarna. Han skulle känna igen Vördnaden, den oundvikliga Vördnaden, som är Tillbedjan.

Tar man bort Tillbedjan av Skaparen, så hamnar man inte i frihet från tillbedjan utan, i tillbedjan av något annat, av Intelligensen, av Vetenskapen, utforskandet av rymden, inträngandet i Atomen. Och den ena forskningen såväl som den andra - uppåt mot rymden eller inåt mot atomen - kan direkt ställas i tjänst åt Döden och Förödelsen, alltså: i tjänst åt Fienden, Motståndaren mot Skaparen, i tjänst åt den store spridaren av Själviskhet och Fördärv.

Men det är inte bara detta man kan iaktta med vanlig mänsklig iakttagelse, med sinnena och med förnuftet. Man kan iaktta mer, Domen. I det första kapitlet av Romarbrevet (som hör hemma i Aeropagtalets sammanhang och som också handlar om grekerna och deras kultur) uttryckes Guds dom så: eftersom de har dyrkat det skapade framför Skaparen, så får de håla på med det! "Bör då konsekvenserna av att Ni har gjort Er själva till gudar!" Vi, i detta århundrade, har redan sett åtskilligt av den Domen bli fullbordat inför våra ögon.

Ja, det är den delen av Aeropagtalet, den del som utgår ifrån vad alla kan se, iaktta och förstå. Men i korta satser antydes i talets slut den andra delen, den som bara kan berättas, den som handlar om en Människa, en enda på en plats. Allt detta som är gjort med händer, med vår makt, det frestades Han att tillbedja, Han såsom vi alla. Evangeliet börjar i öknen, "Frestelsen i öknen", där alla dessa avgudar, som vi tillbeder, var med i Djävulens anlopp mot Honom: "Fall ner och tillbed mig, då ska du vinna alla riken på jorden!" Bli Supermakten, härska, vara absolut säker! Han svarar såsom en fattig svarar: "Herren din Gud ska du tillbedja och Honom allena ska du tjäna." Och i slutet av berättelsen om Honom är det samma virvelstorm av frestelse som står upp emot korset, samma Djävul: "Bliv inte kvar, däruppe i din galge, maktlös, se till att någonting blir gjort, visa lite Makt - så att vi kan tro på dig!"

Eftersom han icke föll för detta, sprang det upp en evig källa av Förnyelse, av Uppståndelse, av Oskadat och Helt liv ur Hans sargade kropp. Tusenden, millioner har, i denna maktgalna värld, gått till den källan och druckit den friska drycken. Är dessa, som har gått före oss och som nu omger oss i denna Nattvard, har många först prövat avgudadyrkans förnyelse, hängt med i den almäna kampen i världen, denna kamp som det egna Jaget för mot andra Jag, hängt med intill förtvivlan, innan de "bytte blickriktning". Vände blicken bort från avgudarna, vände den till Honom, som åt alla "ger Liv, Ande och allt". Denne "okände Gud", som Aeropagtalet handlar om, verksam i varje andetag vi tar och ändå okänd, utan ansikte - ända tills vi får se Hans ansikte, se det; det fattigaste av människoliv och höra rösten ropa: "Min Gud, varför har du övergivit mig?"

Där framträder Skaparen, Han som inte vill annat än ge åt mig, "liv, ande och allt". Ty nu handlar det inte om en mängd människor, en massa. När Skaparen får ansikte, då handlar det om mig, mig själv, med mitt ansvar, med mina felhandlingar och med mina möjligheter till framtid.

Därför är Nattvardens Måltid, där vi äter och dricker "liv, Ande och allt", ouplösligt förknippad med detta som vi nu först gör, med vår omvändning av rörelsen, vårt avläggande av vår gamla rörelseriktning.

Låt oss bekänna vår synd och skuld.

Pres. vid Temenavägen i Stors-
kyrkan. Strömlunden Sönd.
10 maj 1907 kl. 19 00

Text: Avg. 17, 22-31

Vi lyssnar till berättel-
sen i Apostelfäringarnas 17:de
kapitel om mötet mellan
Paulus och Athens filosofer
på Areopagen:

"Läbräddade Paulus fram
m. H. på Areopagen och sade:
Ättendäre! Jag ser nu
allting att Ni är mycket
ivriga gudslöshetare. Men
jag kan gäta omhärning och
sätta på Era helgedomar
kär, jag också! Gärna och
allas med den inskriften:

A # En skänd Cius. Om
dessa vären, som vi elli-
ta tillbeder sedan att
vetar vem han är, om ko-
nom är det som, is reer
kommer med bedrags tie
Er.

Den Gud, som har
skapat världen och alla
vår läri är, han som är
Herre över himmel och
jord, han bor icke i tem-
pel, som är gjorda ~~med~~
händer. Inne i hella, ester
har betjäna sig av män-
niskohänder, som du har
skulle vara i behov av vä-
get, han som själv är alla
giver Liv, Andla och all.
Han har skapat märk-
ligheten, alla folk, alla
han är eviga stamfäder,

full att. Götatte sig över
hela jorden, och han har
fastställt för dem be-
stående frider en utsträ-
ckt de gränser, inom
vilka de ska bo,

detta för att de
ska söka Gud, om de
möjligt skulle kunna
Örens sig från till bo-
nom och finna honom
— fastän han ju inte
är långt borta från nä-
gon enda av oss.

Ty - i konon är
det som vi ^{ofta} korsten lever
och är full, såsom förres-
ten nägra av Er egna
skulder har sagt.

"1/2 är av hans släkt"

Är vi nu släkt med
Gud, då ska vi inte mena,
att gudomen likenar,
sådant som är av guld
eller silver eller sten,

mågel som är stort ge-
nom mänsklig skick-
lighet och uppfinnings.

Littills har Gud haft
fördras med sådan
ohemlighet. Men nu,

nu befaller han män-
niskorna att överallt
göra bättring. Han har

fastställt en lag, då
han skulle döma världen
med rättfärdighet och det

kommer att giva.
Han genom en
man som han har be-
stämt för den bevisningen.
Och — han har inför alla
bekräftat detta genom
att låta den mannen
bevisa från de böcker.

Så lyder ordet till
oss idag.

Gud, ge oss din

Ande med ditt

ord. Amen.

① I det tal Paulus
håller för församlingarna i Athen
finns det en del, som är för-
vetsad såsom känd av alla,
och en del som är kungjord.
Men i Athen, såsom en myslig.
① Det som är förvontat, det är
ett kunnigt att oss
givet såsom en Gåva — det
kan alla mänskliga gemenskap
lig i stället för den delen
av talet hämningar, Paulus
fyller en hedrisk skål: "Såsom"
och av Er egen förståelse har sagt).
② Det som meddelas såsom en
nyhet, det är värt som har
kunnat — och kunnat med en enda
maka, för en beständigt plats
(Kongata och prästens orlogars).
Färdigt kan man kända till
bara genom en bevisning om
kändelser (evangelium om

(4) Lighet, ty så förhåller det sig: livet är oss givet såsom en gåva. Deras blick i riktning är i sig själva, i sin naturliga och stora verklighetsförhållning, tillbedjan av Skaparen och världens i sig själv verk.

Den andra möjliga källningen består däri, att man riktar blicken på det s. M. kungör "ar" det gina. Det som man då riktar blicken på är också en verklighet. Ty i förhållande till sig själv kan ägermakten som djuren icke äger, makten att "forma", makten att "ändra", makten att "göra sig bilder" — bilder (detta d. är förhållande i det gamla

(5) Israels lag. Om nu denna blick i riktning förhåller sig såsom människans gör — förhåller och isolerar, då är en konsekvens av detta överkritig: vi måste bli avgjorda. Därför att: avgjorda och avgjorda. Paulus säger inte om filosoferna (epikureerna o. stoikerna) att de är "bedragna" eller "schuldariga" eller "ateister" (Sådan säger vi!), utan han säger: "Vi är fyllda av religion här i Athen, Vi är i vissa gudsdynkare. Det hör till och två kända här. De gudar som Vi tillbeder!" Och han skulle säga om tankarna i Strikheten, ~~och~~ han ägnade tidningarna. Han

⑥ skulle kamma igen
Noden, den rundlikiga
Noden, som är Tillbedjan.
Vörk
Vörk

— 1 —
 For man best Till-
 bedjan av Skaparen, så
 hamnas man inte, fri-
 ket från Tillbedjan släp-
 i Tillbedjan av vetet
ermet av Intelligensen,
 av Vetenskapen, utför-
 det av Republiken, inträffandes

i Atomen. Over den ene
(sæd. som den anden)
forskning — bygger med
regnen eller ikke med
atomen — kan direkte
stilles i gjæst af Døren
og Firindelen, altså i
Gjæst af Firindelen, Mæt-

Ståndaren mot Skaparen,
den Hæres Spridaren av Gyl-
visket och Firdlar.

Men det er i alle Egen: Sølle
 Men kan i alle med enlig Mærke
 Lis i alle, med sin egen og
 med sin egen. Men kan i alle
 men, Domen. I alle sin egen
Kugle og Rommet (som
hvis her kommer. Arrogant
 Sammenhang en som en egen
 kan en egen og en egen
 tur) uttrykkes Guds dom så
 efter som de har de det

Skapende kraft! Skapende
 vi på de kaller vi med det!
 "Bæ" de korsette korrerne og

att Ni har gjort En så älska
fina godar!" Vi ~~skäddes~~
i detta år hundra ^{hundra} ~~ett~~ ^{ett} år -
skilligt av den Doman ^{Gift} full-
bordat inför våra ögon. —

Ja, det är den
eller en Brengstallet, den
det som utgår från och alla

⑧ Kan se, icke och förstå.
Men i korta rader antyder
[2] i Galat's slut den andra delen
den som bara kan berättas,
den i handlar om en man-
niska, en enda på en plats.
Är detta som är gjort med
händer, med vår makt, det
prestades Kan att till-
bedja, Kan såsom vi
alla. Evangeliet talar
; öfver, "Presten i öf-
ven", där alla detta
avgudar, i. i tillbeder,
var med i Gärulens an-
lägg mot Korn: "Fall
ner och tillbed mig",
då ska du vinna alla
rikter på jorden. "Du"

⑨
Supremakten, härka, Kan
vara absolut säker! Kan
nåra såsom en faller
svaret: "Herren din Gud
ska du tillbedja och Korn
allena ska du tjäna. "En
i slutet av berättelsen om
Korn är det samma vir-
velstäm av prestens som
har upp emot koret, som-
ma Gjäväl: "Blir icke
kvar, däruppe i din galge,
maktlös, se här ett avgörande,
blir gjort, visa lite Mak-
sa att vi kan se frö!!"
— Efterom kan icke
fall för detta, sprang det
upp en eris källa av
Förhyske, av Uppståndelse,
av Öskadot och Kelt för
av Hans morgade trupp.

10) Tusenden, millioner
har, i denna Maktgalna
värld, gått till den tallan
och druckit. ^{den friska drucken} Oh dessa,
som har gått före oss och
som nu soger oss,
denna Värld, har
måga först mörat ur
gledadyrkans förbar-
velse, närmast mest
den allmänna kungen
i världen, denna kamp
som det segna jaget för
Mot andra jag, hängst
med intill förtvålar,
innan de lygte blick-
riktning. Vände blick-

11)
ken bort på sig själva,
vände den till honom, s.
åt alla "ger Liv, Andra och
allt". Denne "okände
Gud" ^{Som Aregrothel handlar om} beröran i varje
andelsting i Liv och Ande
okänd, utan avrikte —
Anda hells, vi får se Livs
avrikte, se det okänd i det
fattigaste av människo-
Liv och hona rörten repa-
Min Gud, varför kan den
öargivet vis?

Där framträder Sto-
ren, kan tern inte
vill annat är ge, ge
at vis, Liv, Ande och

12) allt. Ty nu handlar
 det inte om en mängd
 av markor, en ~~del~~
 massa. När Skaparen
 får översikt, då kann
 han det om mis, mis
själv, med with ansvar,
 med mina felhandling.
 Ligger och med mina
 möjligheter fico fram-
tid. Därför är Kath-
arens Måltid, där
 vi äter och dricker
 "Liv, Ande och allt",
 ouppslut förklarings

13)
 Med detta 3. vi nu först gör
 vår omvärldning av världen,
 Med ~~den~~ världen
Läggande av vår gamla
riktning.
Låt oss bekänna
 vår synd och skuld.

Texter har	4	minuter
Prod. ---	14	---

S: a	15	